

Belangrijkste kenmerken en risico's van financiële instrumenten Informatieve brochure

Versie juni 2024

INLEIDING

Beleggen doet u goed geïnformeerd. Dat houdt in dat u voldoende informatie hebt over de aard, de voordelen en de risico's van de verschillende financiële instrumenten,.

Deze informatiebrochure is bestemd voor de niet-professionele klanten van Crelan en opgesteld in het kader van de MiFID-reglementering (richtlijn over de markten voor financiële instrumenten).

In deze brochure geven we u een **beknopte voorstelling van de verschillende financiële instrumenten die Crelan aan zijn klanten aanbiedt.**

Voor elk van deze instrumenten bestaat er **een aparte infofiche** met beknopte informatie. Daarin leest u een beschrijving van het product, een overzicht van de belangrijkste kenmerken, de voordelen-, de risico's, de bijhorende kosten en taksen en een overzicht van de wettelijke documentatie.

Op basis daarvan kunt u de risico's van de verschillende financiële instrumenten afwegen en samen met uw agent uw keuze maken. U kunt die infofiches ook gebruiken om uw financiële kennis bij te schaven of om u voor te bereiden op het invullen van de vragenlijst over uw kennis en ervaring over beleggen. Ze zijn gratis beschikbaar op onze website of vraag ze aan uw bankagent.

We raden aan om, voordat u belegt, de specifieke kenmerken en risico's van elk financieel instrument grondig te bestuderen aan de hand van bijkomende informatie zoals de uitgiftedocumenten (het prospectus, het Essentiële informatiedocument, enz.), informatie over de kosten, en daarbij ook fiscaal advies te vragen. Uw agent helpt u graag verder.

Hieronder vindt u een overzicht van de verschillende infofiches die u in deze brochure kunt terugvinden.

- Infofiche obligaties
- Infofiche Belgische staatsbon
- Infofiche obligatie
- Infofiche kasbon
- Infofiche achtergesteld certificaat
- Infofiche aandeel
- Infofiche coöperatief aandeel
- Infofiche beleggingsfonds – instelling voor collectieve belegging (ICB)
- Infofiche pensioenspaarfonds
- Infofiche (Structured) Note

Deze brochure werd bijgewerkt tot 07/06/2024. Het verdient aanbeveling zich steeds goed te informeren over eventuele wijzigingen van na deze datum aan elementen en meer in het bijzonder aan de fiscaliteit verbonden aan het financieel instrument waarvan sprake.

INHOUDSTAFEL

1	Obligatie.....	5
1.1.	BESCHRIJVING	5
1.2.	KENMERKEN.....	5
1.3.	VOORDELEN.....	6
1.4.	RISICO'S EN NADELEN.....	6
1.5.	KOSTEN EN TAKSEN.....	6
2	Belgische staatsbon	8
2.1.	BESCHRIJVING	8
2.2.	KENMERKEN.....	8
2.3.	VOORDELEN.....	8
2.4.	RISICO'S EN NADELEN.....	8
2.5.	KOSTEN EN TAKSEN.....	9
3	Kasbon	11
3.1.	BESCHRIJVING	11
3.2.	KENMERKEN.....	11
3.3.	VOORDELEN.....	11
3.4.	RISICO'S	12
3.5.	KOSTEN EN TAKSEN.....	12
4	Achtergesteld certificaat	14
4.1.	BESCHRIJVING	14
4.2.	KENMERKEN.....	14
4.3.	VOORDELEN.....	14
4.4.	RISICO'S EN NADELEN.....	15
4.5.	KOSTEN EN TAKSEN.....	15
5	Aandeel	17
5.1.	BESCHRIJVING	17
5.2.	KENMERKEN.....	17
5.3.	VOORDELEN.....	17
5.4.	RISICO'S EN NADELEN.....	17
5.5.	KOSTEN EN TAKSEN.....	18
6	Coöperatief aandeel	19
6.1.	BESCHRIJVING	19
6.2.	KENMERKEN.....	19
6.3.	VOORDELEN.....	19
6.4.	RISICO'S EN NADELEN.....	19
6.5.	KOSTEN EN TAKSEN.....	20
7	Beleggingsfonds: Instelling voor Collectieve Belegging (ICB).....	21
7.1.	BESCHRIJVING	21
7.2.	KENMERKEN.....	21
7.3.	VOORDELEN.....	22
7.4.	RISICO'S EN NADELEN.....	22
7.5.	KOSTEN EN TAKSEN	23
8	Pensioenspaarfonds.....	26
8.1.	BESCHRIJVING	26

8.2.	KENMERKEN.....	26
8.3.	VOORDELEN.....	26
8.4.	RISICO'S EN NADELEN.....	27
8.5.	KOSTEN EN TAKSEN.....	27
9	(Structured) NOTE	29
9.1.	BESCHRIJVING	29
9.2.	KENMERKEN.....	29
9.3.	VOORDELEN.....	29
9.4.	RISICO'S EN NADELEN.....	29
9.5.	KOSTEN EN TAKSEN.....	30

1 Obligatie

1.1. BESCHRIJVING

Een obligatie is een verhandelbaar schuldeffect. **Het komt erop neer dat de belegger geld uitleent aan de uitgever van de obligatie (bijvoorbeeld een onderneming of een overheid), meestal voor een vaste looptijd.**

In ruil voor deze lening heeft de houder van de obligatie recht op een periodiek gestorte interest in de vorm van een **coupon** en op de **terugbetaling op de (meestal gekende) vervaldag van de belegde nominale waarde** (behalve in geval van tekortkoming van de uitgever).

1.2. KENMERKEN

➤ **Uitgifte:**

De obligaties kunnen worden uitgegeven boven of onder pari (100%) naargelang de marktomstandigheden die gelden op het ogenblik van de uitgifte. Wanneer de obligatie wordt uitgegeven a pari, is de uitgifteprijs gelijk aan de nominale waarde.

➤ **Coupon:**

De coupon is uitgedrukt in percentage van de nominale waarde van de obligatie (rentevoet). Obligaties met **vaste coupon** zijn het meest gangbaar. Er zijn ook obligaties met **variabele coupon of nulcoupon**. In dat laatste geval wordt de totale interest gestort op de vervaldag.

De interest ligt meestal vast bij aankoop van de obligatie. De houder van de obligatie weet dus exact wat de belegging zal opbrengen als hij de obligatie tot op de eindvervaldag aanhoudt.

➤ **Vervaldag:**

De looptijd van een obligatie is bekend van bij de aanvang (met uitzondering van eeuwigdurende obligaties).

➤ **Terugbetaling en verkoop:**

De obligaties geven aanleiding tot een **terugbetaling op de vervaldag van 100% van de nominale waarde** (behalve in geval van tekortkoming van de uitgever).

Men kan een obligatie ook vervroegd verkopen (= voor de vervaldag), maar het is **mogelijk** dat men dan moet **verkopen tegen een ongunstige prijs**.

➤ **Rendement:**

Het door de obligaties gegenereerde rendement hangt af van 4 factoren: de aankoopprijs, de terugbetalingsprijs, de coupon en de looptijd.

➤ **Verlopen interesten:**

Wanneer een obligatie wordt gekocht of verkocht op de secundaire markt moet rekening worden gehouden met de verlopen interesten die het aandeel vertegenwoordigen van de interesten verworven sinds de laatste storting van de coupon maar dat nog niet betaald is. Anders gezegd, bij verkoop ontvangt de verkoper van de koper het deel van de coupon tussen de laatste storting en het tijdstip van de overdracht. Deze verlopen interesten moeten worden toegevoegd aan de noteringsprijs.

➤ **Achterstelling:**

De houder van een achtergestelde obligatie zal bij faillissement van de emittent zijn kapitaal en interesten pas kunnen terugvorderen nadat andere schuldeisers werden terugbetaald.

➤ **Converteerbare obligaties:**

De obligatie kan tijdens welbepaalde periode(s), op initiatief van de uitgever, omgezet worden in een vooraf bepaald aantal aandelen van dezelfde uitgever of uitzonderlijk van een andere onderneming.

1.3. VOORDELEN

- **Rentevoet en looptijd in principe bekend van bij de aanvang** (met uitzondering van obligaties met variabele rentevoet en eeuwigdurende obligaties).
- Terugbetaling op de vervaldag van 100% van de nominale waarde (behalve bij faillissement van de uitgever).
- **Alternatief voor sparen:** de **rentevoet** was in het verleden vaak **hoger** dan de rentevoet op een spaarrekening.
- Biedt tal van **diversificatiemogelijkheden** afhankelijk van uw risicoprofiel: diversificatie van de uitgevers, diversificatie van vreemde munten, spreiding van de vervaldagen.

1.4. RISICO'S EN NADELEN

Afhankelijk van het type obligatie, merken we onder meer de volgende risico's:

- **Risico op faillissement (= kredietrisico):**

De **terugbetaling** van de obligatie hangt af van het vermogen van de uitgever om zijn verbintenissen na te komen. Dit risico wordt beoordeeld door de **ratingbureaus**. Hoe hoger de rating, hoe groter de kans op een terugbetaling op de vervaldag.

Als de uitgever in gebreke blijft, loop de belegger **het risico dat zijn inleg enkel gedeeltelijk of helemaal niet wordt terugbetaald** op de eindvervaldag van de obligatie. De kredietwaardigheid van de uitgever is dus belangrijk.

- **Risico op koersschommelingen (= renterisico):**

De obligatie is gevoelig voor de **schommelingen van de rentevoeten**. **De marktwaarde van een vastrentende obligatie evolueert omgekeerd evenredig met de rentevoeten**. De prijs van de obligatie daalt als de marktrente stijgt. **Als men de obligatie vóór de eindvervaldag verkoopt, krijg men zijn inleg niet volledig terug als de marktrente op dat moment hoger is dan de rentevoet van de obligatie.**

De gevoeligheid voor de evolutie van de rentevoeten is des te groter naarmate de **resterende looptijd** van de obligatie langer is. De perceptie van de kredietwaardigheid van de uitgever heeft ook een impact op de koers van de obligatie, zelfs indien de rentevoeten niet evolueren op de financiële markten. Er is in principe geen verschil tussen staatsobligaties of staatsbons of andere, privaat uitgegeven obligaties; de waarde hangt zoals steeds af van de **kredietwaardigheid van de uitgever en de marktrentevoeten**.

- **Rendementsrisico:**

Er is geen rendementsrisico voor een vastrentende obligatie. Een obligatie met variabele rente houdt daarentegen wel het risico in dat de rentevoet wordt herbepaald onder minder interessante voorwaarden.

- **Liquiditeitsrisico:**

De belegger die zijn obligaties wil **doorverkopen** voor de vervaldag kan dat in principe doen **op de secundaire markt** maar kan daarbij wel moeite ondervinden om een koper te vinden waardoor hij **mogelijks dient te verkopen tegen een ongunstige prijs**. Dit risico zal dus afhangen van de omvang van de uitgifte, de transactievolumes en van de marktrente.

- **Wisselrisico:**

Er is geen wisselrisico bij obligaties die uitgedrukt zijn in euro. **Bij obligaties in een vreemde munteenheid, loopt de belegger ook een wisselrisico indien hij kiest voor een omzetting op de vervaldag vermits die munt kan gedaald zijn tegenover de euro.**

1.5. KOSTEN EN TAKSEN

Aan een belegging in obligaties zijn verschillende kosten verbonden. De kosten en taksen die men betaalt als men in obligaties belegt, bepalen mee het rendement van de belegging.

- **Transactiekosten:** vergoeding voor de tussenkomst van de bank bij verrichtingen op de secundaire markt (beurs).
- **Beurstaks:** 0,12% voor de aan- en verkopen op de secundaire markt met een maximum van 1.300 EUR. Deze belasting wordt automatisch afgehouden van het geïnvesteerde of uitgekeerde bedrag.
- **Roerende voorheffing:** 30% op de intresten van de obligaties alsook op het positieve verschil tussen de terugbetalingsprijs en de uitgifteprijs van een obligatie met nulcoupon. Deze belasting wordt automatisch afgehouden van de uitgekeerde bedragen.
- **Effectentaks:** effectenrekeningen met een (gemiddelde) waarde van meer dan 1.000.000 euro zullen worden onderworpen aan een taks van 0,15%.
- De interesten op de niet-Belgische obligaties worden eerst belast in het land van oorsprong en vervolgens in België. In de landen waarmee België een fiscaal verdrag heeft ondertekend kan het mogelijk zijn om het deel van de buitenlandse belasting te recupereren.

De hierboven vermelde taksen zijn verschuldigd door Belgische rijksinwoners. Elke belegger moet zelf nagaan welke impact de Belgische fiscaliteit heeft op zijn persoonlijke situatie. Mogelijks verschuldigde buitenlandse heffingen zijn hier niet vermeld.

Voor meer details betreffende deze kosten gekoppeld aan obligaties en andere eventuele van toepassing zijnde kosten verbonden aan de beleggingsdienst van Crelan, gelieve kennis te nemen van de tarieflijst beleggingsverrichtingen, beschikbaar op www.crelan.be of bij uw Crelan Bankagent.

Wettelijke documenten

Voor de bedrijfsobligaties, zijn de **uitgifteprospectussen** en de eventuele aanvullingen beschikbaar op de website van de emittent of bij uw Crelan Bankagent.

Voor meer algemene informatie raden wij u aan uw Crelan bankagent te raadplegen.

2 Belgische staatsbon

2.1. BESCHRIJVING

Belgische staatsbons zijn **leningen of obligaties in euro uitgegeven door de Belgische staat voor een bepaalde looptijd** en zijn hoofdzakelijk bestemd voor particuliere beleggers. Gewoonlijk vier keer per jaar (maart, juni, september en december) worden deze in België uitgegeven op **verschillende looptijden**. De uitgiftevoorwaarden (minimumbedrag, coupon, ...) worden door de Staat (in België door de Minister van Financiën) bepaald.

2.2. KENMERKEN

➤ **Looptijd:**

De staatsbon wordt normaal uitgegeven met een looptijd van 1, 3, 5, 8 of 10 jaar. Andere looptijden zijn in theorie ook mogelijk. **De looptijd is dus bij aanvang gekend.**

➤ **Kapitaal:**

De terugbetaling van het kapitaal is vast, en gebeurt meestal aan pari (= 100% van de nominale waarde). De voorwaarden voor terugbetaling van het kapitaal liggen vast bij de uitgifte.

Staatsbons kunnen altijd worden **aangekocht en verkocht op de secundaire markt tegen de marktprijs**. Dat kan leiden tot **een meer- of minwaarde** ten opzichte van het belegd kapitaal.

➤ **Coupon:**

De coupon is **bij aanvang gekend** en wordt uitgedrukt in een percentage van de nominale waarde van de staatsbon. Deze wordt jaarlijks uitbetaald. Gezien **de intrest vast ligt op het moment van aankoop**, weet **de belegger dus exact wat de belegging zal opbrengen** als hij de staatsbon tot op de eindvervaldag aanhoudt.

➤ **Rendement:**

Het rendement van de staatsbon hangt af van vier elementen: de aankoopprijs, terugbetalingsprijs, looptijd en coupon.

2.3. VOORDELEN

- De looptijd van de belegging is bij aanvang gekend.
- **Een coupon wordt jaarlijks uitgekeerd en is gekend bij aankoop van de staatsbon.**
- De staatsbon geeft recht op **een terugbetaling aan 100% op de eindvervaldag (behalve bij faillissement van de (Belgische) staat)**. De voorwaarden inzake uitgifte, rendement en terugbetaling worden vooraf vastgesteld en gewaarborgd door de staat.
- Goede verhandelbaarheid: de secundaire markt is vrij **liquide**.
- Lage minimuminleg

2.4. RISICO'S EN NADELEN

Een investering in een staatsbon houdt voornamelijk volgende risico's in:

➤ **Risico op faillissement (= kredietrisico):**

De terugbetaling van de staatsbon is afhankelijk van de capaciteit van het uitgevende land om zijn engagementen na te komen. Het risico op wanbetaling houdt verband met de solvabiliteit van de staat die de effecten uitgaf. Landen krijgen van kredietbeoordelaars een "creditrating" die een indicatie (doch geen garantie) kan geven op het vlak van solvabiliteit.

Aangezien de rente en de terugbetaling van het kapitaal van een Belgische staatbon wordt **gewaarborgd door de Belgische Staat**, kan men ervan uitgaan dat dit risico **verwaarloosbaar** wordt, zeker met in het achterhoofd dat in de meeste OESO-landen de staat als de beste debiteur wordt beschouwd (soeverein risico).

Als de **Belgische Staat echter toch in gebreke blijft**, loop de belegger het **risico dat zijn inleg enkel gedeeltelijk of helemaal niet wordt terugbetaald op de eindvervaldag** van de staatsbon. De **kredietwaardigheid** van de Belgische Staat is dus **belangrijk**.

➤ **Risico op koersschommelingen (=renterisico):**

De staatsbon is **gevoelig voor wijzigingen van de rentevoet**. Als de marktrente stijgt, dan daalt de koers van staatsbons op de secundaire markt (en omgekeerd).

Als de belegger de staatsbon vóór de eindvervaldag verkoopt, krijgt hij zijn inleg niet volledig terug als de marktrente op dat moment hoger is dan de rentevoet van de staatsbon.

De gevoeligheid aan de evolutie van de rentevoet is hoger voor een staatsbon met een langere looptijd. De perceptie van de kwaliteit van de staat heeft ook een impact op de koers van de staatsbon.

➤ **Rendementsrisico:**

Er is geen rendementsrisico, aangezien de rentevoet van bij de aanvang vast ligt.

➤ **Liquiditeitsrisico:**

De liquiditeit is gewaarborgd door het bestaan van een georganiseerde markt, de beurs. De verhandelbaarheid hangt af van de omvang van de uitgifte en van de transactie.

➤ **Wisselrisico:**

Er is geen wisselrisico vermits de Belgische staatsbon wordt uitgegeven in euro.

2.5. KOSTEN EN TAKSEN

Aan een belegging in staatsbons zijn verschillende kosten verbonden. De kosten en taksen die men betaalt als men in staatsbons belegt, bepalen mee het rendement van de belegging.

- **Transactiekosten:** vergoeding voor de tussenkomst van de bank bij verrichtingen op de secundaire markt (beurs).
- **Bewaarloon:** kosten die de bank aanreken voor het bewaren van staatsbons op een effectenrekening
- **Beurstaks:**
 - Inschrijving primaire markt: 0%
 - Aankoop en verkoop secundaire markt: 0,12% met een maximum van 1.300 EUR. Deze belasting wordt automatisch afgehouden van het geïnvesteerde of uitgekeerde bedrag.
- **Roerende voorheffing:** 30% op de uitbetaalde intresten. In het verleden werd hier bij bepaalde uitgiftes van afgeweken ('Leterme Staatsbon' en staatsbon op 1 jaar van september 2023: 15%). Deze belasting wordt automatisch afgehouden van de uitgekeerde bedragen.
- **Effectentaks:** effectenrekeningen met een (gemiddelde) waarde van meer dan 1.000.000 euro zullen worden onderworpen aan een taks van 0,15%.

De hierboven vermelde taksen zijn verschuldigd door Belgische rijksinwoners. Elke belegger moet zelf nagaan welke impact de Belgische fiscaliteit heeft op zijn persoonlijke situatie. Mogelijks verschuldigde buitenlandse heffingen zijn hier niet vermeld.

Voor meer details betreffende deze kosten gekoppeld aan de staatsbon en andere eventuele van toepassing zijnde kosten verbonden aan de beleggingsdienst van Crelan, gelieve kennis te nemen van de tarieflijst beleggingsverrichtingen, beschikbaar op www.crelan.be of bij uw Crelan Bankagent.

Wettelijke documenten

Bij elke uitgifte van een nieuwe staatsbon publiceert de overheid een infofiche met de kenmerken ervan die terug te vinden is op www.crelan.be en op www.destaatsbons.be maar ook bij uw Crelan Bankagent.

Voor meer algemene informatie raden wij u aan uw Crelan bankagent te raadplegen.

3 Kasbon

3.1. BESCHRIJVING

Kasbons zijn **vastrentende effecten** die worden uitgegeven door een bank. Het is dus een schuldbewijs – een soort obligatie – uitgegeven door een (Belgische) bank waarop de Belgische wetgeving van toepassing is.

Men leent dus geld aan de bank voor een bepaalde vaste looptijd. In ruil voor dat geld betaalt de bank een **vooraf bepaalde rente** en wordt op **de vastgestelde vervaldag het belegde kapitaal volledig terugbetaald.**

Kasbons worden meestal a pari uitgegeven, dat wil zeggen tegen 100% van hun nominale waarde. De terugbetaling van het kapitaal gebeurt eveneens a pari.

Er bestaan **kasbons met periodieke uitkering en kapitalisatiekasbons**. Bij kasbons met periodiek uitkering wordt periodiek (bvb jaarlijks) **rente** uitbetaald; bij kapitalisatiekasbons wordt de rente gekapitaliseerd en pas mee uitbetaald op eindvervaldag.

Normaal blijven kasbons lopen tot de eindvervaldag. Toch is het mogelijk kasbons tussentijds te gelde te maken door ze aan te bieden bij de uitgevende bank, door verkoop op de openbare veiling of door onderhandse verkoop aan een derde. Verkoop via de openbare veiling brengt vrij hoge kosten met zich mee. In de praktijk kopen de meeste kredietinstellingen hun eigen kasbons in op eenvoudig verzoek van de cliënt. **De verkoopopbrengst kan hoger of lager liggen dan het oorspronkelijk belegde kapitaal.** De cliënt ontvangt dan onmiddellijk de opbrengst van de verkoop. De inkoopprijs wordt bepaald op basis van de restlooptijd van de kasbon en op basis van het rendement van de overheidsobligaties (OLO's) op de secundaire markt. Daarbij worden wel **kosten** aangerekend.

3.2. KENMERKEN

➤ **Looptijd:**

Kasbons zijn schuldbewijzen/**leningen in euro** die door **banken** worden uitgegeven voor een **bepaalde vaste looptijd**.

Kasbons worden **doorlopend** of **tijdens opeenvolgende emissieperiodes uitgegeven**, zodanig dat de belegger op ieder ogenblik op een kasbon kan intekenen. Soms wordt de uitgifte tijdelijk stopgezet.

Er zijn **verschillende looptijden** mogelijk en deze looptijd is vast zodanig dat **de beleggers exact weten wanneer hun belegd kapitaal terugbetaald wordt.**

➤ **Coupon:**

Qua rentevergoeding zijn verschillende vormen van uitkering mogelijk:

- **kapitalisatie** van de rente tot de eindvervaldag van het effect
- **periodieke uitkering** van de rente
- een mengvorm, namelijk de kasbon met facultatieve interestkapitalisatie waarbij de mogelijkheid gegeven wordt aan de belegger om na het verstrijken van een renteperiode deze rente te kapitaliseren of te laten uitkeren.

3.3. VOORDELEN

- Beleggen in kasbon kan **met kleine bedragen**.
- Er zijn **geen instap- noch uitstapkosten** verschuldigd als de kasbons tot op de eindvervaldag worden bewaard.
- Kasbons bieden een **zeker en vooraf vaststaand rendement. Je weet dus op moment van de aankoop van de kasbon exact wat deze kasbon zal opbrengen.**
- Kasbons worden **doorlopend of tijdens opeenvolgende emissieperiodes uitgegeven**, zodat beleggers op elk ogenblik kunnen intekenen.

- Er is een **uitgebreid gamma** van kasbons (zowel qua looptijd als qua uitkeringsvorm), zodat elke belegger zijn gading kan vinden.
- **Kapitaalbescherming:** Op de vastgestelde eindvervaldag wordt 100% van het belegde kapitaal terugbetaald. **Kasbons vallen bovendien onder de garantie van het Belgische Depositogarantiefonds, met een maximum van 100.000 euro per bank en per persoon.**

3.4. RISICO'S

Een investering in een kasbon houdt voornamelijk volgende risico's in:

- **Kredietrisico:**

Kasbons zijn beschermd door het Garantiefonds. De belegger is dus beschermd voor zijn tegoeden op zichtrekeningen, spaarrekeningen, termijnrekeningen én kasbons **tot een bedrag van 100.000 euro per persoon en per instelling.** Boven dat bedrag van 100.000 euro loopt de belegger, bij faillissement of dreigend faillissement van de bank of bij een herstructurering van de emittent opgelegd door de afwikkelingsautoriteit om een faillissement te voorkomen, het risico zijn belegd kapitaal en de coupons of meerwaarde volledig of gedeeltelijk te verliezen of kan hij worden onderworpen aan een vermindering/omzetting in aandelen (bail-in) van het bedrag van de vordering die hij heeft op de bank.

- **Verhandelbaarheidsrisico:**

Het geld wordt voor een vaste periode vastgezet en de belegger ontvangt zijn kapitaal pas op de vervaldag. Er is geen goed uitgebouwde secundaire markt maar meestal kopen de kredietinstellingen hun eigen kasbons in. Kasbons uitgegeven door Crelan worden niet verhandeld op een gereguleerde markt maar de belegger kan in dat geval vóór de vervaldatum een terugbetaling aanvragen bij Crelan, maar de bank is niet verplicht om daarop in te gaan. **Bij een terugbetaling worden extra kosten aangerekend.** Het terugbetaalde bedrag kan bovendien lager zijn dan het belegd kapitaal. Een kasbon kan onderhands worden verhandeld tussen particulieren, maar de belegger zal dan zelf een koper moeten vinden.

- **Muntrisico:**

Geen aangezien kasbons uitgegeven worden in euro.

- **Renterisico:**

Bij de tussentijdse verkoop van een kasbon hangt de waardebepaling van de ingekochte kasbon zowel af van de geldende **marktrentevoet** op het ogenblik van de inkoop van de kasbon als van de nog te lopen duurtijd. Als de huidige marktrentevoet hoger ligt dan de nominale rentevoet van de kasbon in kwestie zal het kapitaal van de kasbon onder pari worden terugbetaald. Als de huidige marktrentevoet lager ligt dan de nominale rentevoet van de kasbon wordt het kapitaal boven pari terugbetaald; bovendien is deze impact groter naarmate de looptijd van de kasbon stijgt.

- **Inflatie risico**

Het bedrag dat in een kasbon wordt belegd, behoudt zijn nominale waarde tot de vervaldatum. Aanhoudende prijsstijgingen kunnen leiden tot een waardeverlies van het belegde bedrag.

3.5. KOSTEN EN TAKSEN

Aan een belegging in kasbons zijn verschillende kosten verbonden. De kosten en taksen die men betaalt als men in kasbons belegt, bepalen mee het rendement van de belegging:

- **Transactiekosten:** Geen kosten bij intekening en op eindvervaldag maar bij een vervroegde uitstap worden er extra kosten aangerekend : bij de berekeningsformule wordt namelijk een vergoeding van 2% in aanmerking genomen in de actualisatievoet.
- **Beurstaks:** geen beurstaks bij intekening en als de bank de kasbon zelf inkoopt. Voor de verkopen op de secundaire markt: 0,12% met een maximum van 1.300 EUR.
- **Roerende voorheffing:** 30% op de geïnde interesten (inclusief elk betaald of toegewezen bedrag bovenop de uitgifteprijs - tenzij wettelijk vrijgesteld)
- **Effectentaks:** effectenrekeningen met een (gemiddelde) waarde van meer dan 1.000.000 euro zullen worden onderworpen aan een taks van 0,15%.

De hierboven vermelde taksen zijn verschuldigd door Belgische rijksinwoners. Elke belegger moet zelf nagaan welke impact de Belgische fiscaliteit heeft op zijn persoonlijke situatie. Mogelijks verschuldigde buitenlandse heffingen zijn hier niet vermeld.

Voor meer details betreffende deze kosten gekoppeld aan de kasbon en andere eventuele van toepassing zijnde kosten verbonden aan de beleggingsdienst van Crelan, gelieve kennis te nemen van de tarieflijst beleggingsverrichtingen, beschikbaar op www.crelan.be of bij uw Crelan Bankagent.

Wettelijke documenten

Alvorens te beleggen, wordt geïnteresseerde beleggers aangeraden om kennis te nemen van:

- De definitieve voorwaarden (Final Terms) van de uitgifte
- Het basisprospectus en de samenvatting ervan
- Eventuele aanvullingen

Deze documenten, alsook een productfiche, zijn beschikbaar in alle Crelan agentschappen en op www.crelan.be.

Voor meer algemene informatie raden wij u aan uw Crelan bankagent te raadplegen.

4 Achtergesteld certificaat

4.1. BESCHRIJVING

Een achtergesteld certificaat is een **variant van de kasbon**.

Achtergestelde certificaten zijn namelijk ook **vastrentende beleggingen** die worden uitgegeven door een **bank**. Op de vastgestelde vervaldag zal de kredietinstelling het geleende bedrag terugbetalen. De uitgiftemunt is gewoonlijk de euro.

Het is een vastrentende belegging waarbij er een **op voorhand vastgelegde rentevergoeding** uitgekeerd wordt

Er is de keuze tussen een achtergestelde certificaat met een **jaarlijkse rente-uitkering** of een achtergesteld certificaat met **kapitalisatie** waarbij de rente bij het belegde kapitaal wordt gevoegd zodat ze op haar beurt rente opbrengt. Op de eindvervaldag wordt de (gekapitaliseerde) rente dan samen met het kapitaal uitgekeerd.

Achtergestelde Certificaten zijn effecten met **achtergesteld karakter**. Achterstelling betekent dat, in situaties van samenloop van alle schuldeisers op het gehele vermogen van de uitgevende bank (bijvoorbeeld bij faillissement) de achtergestelde schuldeiser pas zal **worden terugbetaald (kapitaal en rente) na alle andere schuldeisers** (bevoorrechte en/of niet-bevoorrechte). Achtergestelde certificaten zijn **niet gewaarborgd door het Beschermingsfonds** voor Deposito's en Financiële Instrumenten.

Achtergestelde Certificaten worden meestal a pari uitgegeven, dat wil zeggen tegen 100% van de nominale waarde. De terugbetaling van het kapitaal gebeurt eveneens a pari. **Normaal blijven Achtergestelde Certificaten lopen tot de eindvervaldag.**

4.2. KENMERKEN

➤ **Uitgifte**

Achtergestelde certificaten zijn schuldbewijzen/**leningen in euro met een vaste looptijd uitgeschreven door banken.**

Achtergestelde certificaten worden meestal (in bepaalde periodes) **doorlopend uitgegeven**, zodanig dat de belegger op ieder ogenblik op een achtergesteld certificaat kan intekenen maar de uitgifte wordt soms (tijdelijk) ook stopgezet.

➤ **Looptijd**

De looptijd van het achtergesteld certificaat is **vast** zodanig dat de beleggers exact weten wanneer hun belegd kapitaal terugbetaald wordt.

➤ **Coupon**

Qua **rentevergoeding** dient er op gewezen te worden dat er verschillende vormen van uitkering mogelijk zijn namelijk een **kapitalisatie** van de rente tot de eindvervaldag van het effect, een **periodieke uitkering van de rente** en een mengvorm namelijk het achtergesteld certificaat met facultatieve intrestkapitalisatie waarbij de mogelijkheid gegeven wordt aan de belegger om na het verstrijken van een renteperiode deze rente te kapitaliseren of te laten uitkeren.

➤ **Achterstelling:**

De houder van een achtergestelde obligatie zal bij faillissement van de emittent **zijn kapitaal en interesten pas kunnen terugvorderen nadat andere schuldeisers werden terugbetaald.**

4.3. VOORDELEN

- Achtergestelde Certificaten bieden een **gegarandeerd rendement. Bovendien is de vaste opbrengst door het "achtergestelde karakter" hoger in vergelijking met andere vastrentende termijnbeleggingen (bijvoorbeeld kasbons, termijnrekeningen).**
- Er worden noch toetredings- of uittredingskosten noch vereffeningskosten aangerekend op de vervaldag.

- Er zijn **meerdere looptijden** mogelijk

4.4. RISICO'S EN NADELEN

Een investering in een achtergesteld certificaat houdt voornamelijk volgende risico's in:

- **Debiteurenrisico (=kredietrisico)**

Achtergestelde Certificaten worden uitgegeven door een bank die onder het strenge toezicht staat van de Nationale Bank van België. Achtergestelde certificaten **vallen echter niet onder het depositobeschermingssysteem** bij een eventueel faillissement van de bank en worden pas terugbetaald als alle andere schuldeisers zijn terugbetaald waar het **risico hoger is dan bij een kasbon** om de inleg gedeeltelijk of volledig te verliezen.

- **Liquiditeitsrisico**

De tussentijdse vereffening is **alleen mogelijk via verkoop op de openbare veiling** (uitsluitend voor effecten) of door onderhandse verkoop aan een derde. De emittent mag deze effecten niet zelf terugkopen (opgelegd door FSMA).

- **Muntrisico**

Geen, aangezien achtergestelde certificaten uitgegeven worden in euro.

- **Renterisico**

Bij de **tussentijdse verkoop** van een achtergesteld certificaat hangt de waardebepaling van het ingekochte achtergestelde certificaat zowel af van de **geldende marktrentevoet op het ogenblik van de inkoop** van het achtergestelde certificaat als van de nog te lopen duurtijd. Als de huidige marktrentevoet hoger ligt dan de nominale rentevoet van het achtergestelde certificaat in kwestie zal het kapitaal van het achtergestelde certificaat onder pari worden terugbetaald. Als de huidige marktrentevoet lager ligt dan de nominale rentevoet van het achtergestelde certificaat wordt het kapitaal boven pari terugbetaald; bovendien is deze impact groter naarmate de looptijd van het achtergestelde certificaat stijgt.

4.5. KOSTEN EN TAKSEN

Aan een belegging in achtergestelde certificaten zijn verschillende kosten verbonden. De kosten en taken die men betaalt als men in achtergestelde certificaten belegt, bepalen mee het rendement van de belegging.

- **Transactiekosten:** Geen kosten bij intekening en op eindvervaldag maar bij een vervroegde uitstap worden er transactiekosten aangerekend.
- **Beurstaks:** Voor de verkopen op de secundaire markt: 0,12% met een maximum van 1.300 EUR.
- **Roerende voorheffing:** 30% op de geïnde interesten (inclusief elk betaald of toegewezen bedrag bovenop de uitgifteprijs - tenzij wettelijk vrijgesteld)
- **Effectentaks:** effectenrekeningen met een (gemiddelde) waarde van meer dan 1.000.000 euro zullen worden onderworpen aan een taks van 0,15%.

De hierboven vermelde taken zijn verschuldigd door Belgische rijksinwoners. Elke belegger moet zelf nagaan welke impact de Belgische fiscaliteit heeft op zijn persoonlijke situatie. Mogelijks verschuldigde buitenlandse heffingen zijn hier niet vermeld.

Voor meer details betreffende deze kosten gekoppeld aan achtergestelde certificaten en andere eventuele van toepassing zijnde kosten verbonden aan de beleggingsdienst van Crelan, gelieve kennis te nemen van de tarieflijst beleggingsverrichtingen, beschikbaar op www.crelan.be of bij uw Crelan Bankagent.

Wettelijke documenten

Alvorens te beleggen, wordt geïnteresseerde beleggers aangeraden om kennis te nemen van:

- De definitieve voorwaarden (Final Terms) van de uitgifte
- Het basisprospectus en de samenvatting ervan
- Eventuele aanvullingen

Deze documenten, alsook een productfiche, zijn beschikbaar in alle Crelan agentschappen en op www.crelan.be.

Voor meer algemene informatie raden wij u aan uw Crelan bankagent te raadplegen.

5 Aandeel

5.1. BESCHRIJVING

Er bestaan verschillende soorten aandelen: coöperatieve aandelen, beursgenoteerde aandelen en aandelen die niet beursgenoteerd zijn (private equity). Deze infofiche gaat specifiek over beursgenoteerde aandelen.

Een aandeel vertegenwoordigt een gedeelte van het eigen vermogen van een onderneming. Een aandeelhouder is dus **mede-eigenaar van de onderneming** voor het percentage aandelen dat hij bezit. Een aandeel heeft in principe **geen eindvervaldag** en **levert geen vaste inkomsten op**. Het rendement van aandelen bestaat (potentieel) uit een **meerwaarde** (verschil tussen aankoop en verkoopkoers) en **dividenden** (uitgekeerd gedeelte van de winst).

5.2. KENMERKEN

➤ **Looptijd:**

Aandelen hebben in principe **geen looptijd**, de belegger beslist zelf wanneer hij uit het aandeel stapt.

➤ **Kapitaal:**

Een belegging in aandelen is **nooit gewaarborgd** en kan in het slechtste geval volledig verloren gaan.

➤ **Dividend:**

Als vergoeding voor het geleverde risicokapitaal en voor de gemaakte winst, kan een bedrijf een dividend uitkeren. **Een dividend kan zowel in aandelen als in cash uitbetaald worden**, is variabel en kan jaarlijks schommelen.

5.3. VOORDELEN

- Aandeelhouders hebben recht op een **deel van de winst in de vorm van een dividend** (variabel en niet gegarandeerd).
- Deelname en stemrecht in de jaarlijkse **algemene vergadering**.
- Het **rendement is onzeker**, maar historisch gezien op midden(lange) termijn in vele gevallen hoger dan een belegging tegen een vooraf gekende rentevoet (bv obligaties of kasbons en termijnrekeningen).
- Beursgenoteerde aandelen hebben over het algemeen een **goede liquiditeit** waardoor ze in principe vlot verkocht kunnen worden.
- **Meerwaarden op aandelen zijn in regel vrij van belasting** voor particulieren als de verrichting kadert binnen een normaal beheer van het privé vermogen en mag in se dus geen speculatief karakter hebben.

5.4. RISICO'S EN NADELEN

Een investering in een aandeel houdt voornamelijk volgende risico's in:

➤ **Risico op faillissement (= kredietrisico):**

Bij een faillissement van de onderneming kunnen de aandelen **hun waarde (bijna) volledig verliezen**. Een aandeelhouder deelt met andere woorden in de risico's van een onderneming.

➤ **Risico op koersschommelingen (=renterisico):**

De evolutie van de beurskoers hangt af van talrijke factoren (bedrijfsnieuws, macro-economische, monetaire en politieke situatie, bedrijfssector, ...). De koers van een aandeel kan dus zeer sterk schommelen en moet goed opgevolgd worden. Als men geen limietkoers heeft opgegeven kan het zijn dat aandelen gekocht of verkocht worden tegen een hogere of lagere koers afhankelijk van vraag en aanbod van dit aandeel op een bepaald moment.

➤ **Rendementsrisico:**

Het rendement van de belegging is **onzeker en nooit gegarandeerd**. Dit kan bestaan uit een eventuele waardestijging en uitkering van een dividend (beide onzeker). Daarnaast speelt o.a. ook de rente een rol (over het algemeen heeft een stijging van de rentetarieven op de markten een negatieve weerslag op de evolutie van de aandelenkoersen).

➤ **Liquiditeitsrisico:**

De liquiditeit is gewaarborgd door het bestaan van een georganiseerde markt, de beurs. Dit risico hangt af van het aantal transacties en de beurskapitalisatie.

➤ **Wisselrisico:**

Bij een belegging in vreemde munten, loopt de belegger het wisselrisico indien hij op het ogenblik van de verkoop voor een omwisseling naar euro kiest.

5.5. KOSTEN EN TAKSEN

Aan een belegging in aandelen zijn verschillende kosten verbonden. De kosten en taksen die men betaalt als men in aandelen belegt, bepalen mee het rendement van de belegging:

- **Transactiekosten:** vergoeding voor de tussenkomst van de bank bij verrichtingen op de secundaire markt (beurs).
- **Wisselkosten:** (voor aandelen in een vreemde munt): kosten van de wisselverrichting, verschuldigd op transacties in een vreemde munt met afrekening in euro.
- **Bewaarloon:** kosten die de bank aanrekent voor het bewaren van aandelen op een effectenrekening.
- **Taks op de beursverrichtingen:**
 - Inschrijving op nieuwe aandelen: 0%
 - Aankoop en verkoop secundaire markt: 0,35% met een maximum van 1.600 EUR. Deze belasting wordt automatisch afgehouden van het geïnvesteerde of uitgekeerde bedrag.
- **Roerende voorheffing:** 30% op de uitbetaalde dividenden. Deze belasting wordt automatisch afgehouden van de uitgekeerde bedragen.
- **Effectentaks:** effectenrekeningen met een (gemiddelde) waarde van meer dan 1.000.000 euro zullen worden onderworpen aan een taks van 0,15%.

De hierboven vermelde taksen zijn verschuldigd door Belgische rijksinwoners. Elke belegger moet zelf nagaan welke impact de Belgische fiscaliteit heeft op zijn persoonlijke situatie. Mogelijks verschuldigde buitenlandse heffingen zijn hier niet vermeld.

Voor meer details betreffende deze kosten gekoppeld aan aandelen en andere eventuele van toepassing zijnde kosten verbonden aan de beleggingsdienst van Crelan, gelieve kennis te nemen van de tarieflijst beleggingsverrichtingen, beschikbaar op www.crelan.be of bij uw Crelan Bankagent.

Wettelijke documenten

- Prospectus: bij beursintroduktie
- Jaarverslag

Deze documenten zijn beschikbaar op de website van de emittent of bij uw Crelan Bankagent.

Voor meer algemene informatie raden wij u aan uw Crelan bankagent te raadplegen.

6 Coöperatief aandeel

6.1. BESCHRIJVING

Een aandeel vertegenwoordigt een gedeelte van het eigen vermogen van een onderneming. Een aandeelhouder is dus **mede-eigenaar van de onderneming** voor het percentage aandelen dat hij bezit.

Een coöperatief aandeel is een soort aandeel met zeer specifieke kenmerken.

Een coöperatief aandeel is namelijk een effect dat **een deel van het kapitaal van een coöperatieve onderneming vertegenwoordigt**.

Een coöperatief aandeel heeft in principe **geen vervaldatum** en **levert geen vaste inkomsten op**. Het rendement van een coöperatief aandeel bestaat uitsluitend uit **dividenden** (uitgekeerd gedeelte van de winst).

Coöperatieve aandelen zijn in tegenstelling van gewone aandelen **niet beursgenoteerd en dus niet vrij verhandelbaar**. Ze hebben **een vaste statutaire uitgifteprijs die niet wijzigt** zodat er geen meerwaarde gerealiseerd kan worden (er is geen verschil tussen aankoop en verkoopkoers).

6.2. KENMERKEN

➤ **Looptijd:**

Coöperatieve aandelen hebben in principe **geen eindvervaldag**, de belegger beslist zelf wanneer hij de terugbetaling vraagt maar daar kan een lange wachttijd aan verbonden zijn (zie verder – bij risico's en nadelen).

➤ **Kapitaal:**

Het kapitaal van een belegging in coöperatieve aandelen is nooit gewaarborgd. De investeerder het risico loopt een deel of het geheel van zijn investering te verliezen. (zie verder – bij risico's en nadelen)

➤ **Dividend:**

Het dividend is afhankelijk van de rendabiliteit van de coöperatieve onderneming. De algemene vergadering van de coöperatieve onderneming beslist of een deel van de winst uitgekeerd wordt in de vorm van een dividend. **Het dividend is dus variabel en afhankelijk van het dividendbeleid van de coöperatieve onderneming**.

6.3. VOORDELEN

- Naast een **jaarlijks dividend** (dat evenwel niet gegarandeerd is) heeft de coöperatieve aandeelhouder **ook tal van andere voordelen/kortingen op producten en diensten van de uitgevende vennootschap of van derden**

6.4. RISICO'S EN NADELEN

- Een coöperatieve aandeel is **niet vrij verhandelbaar en daarom een illiquide belegging**. De aandeelhouder die terugbetaling wenst van zijn belegging kan wel de **terugbetaling** vragen of het coöperatief aandeel overdragen naargelang de voorwaarden in de statuten. Daar kan een **lange wachttijd** aan verbonden zijn.

In uitzonderlijke gevallen kan de raad van bestuur het ontslag en de terugbetaling zelfs weigeren.

- Er is **geen kapitaalgarantie** bij een coöperatief aandeel. Coöperatieve aandelen komen ook niet in aanmerking voor het depositogarantiesysteem. De aandeelhouder moet dus rekening houden met het **risico dat hij de waarde van zijn belegging geheel of gedeeltelijk kan verliezen** als de coöperatieve vennootschap in financiële moeilijkheden geraakt (bail-in principe of principe van de interne versterking) vermits er geen tussenkomst zal zijn van de Belgische Staat.

6.5. KOSTEN EN TAKSEN

Aan een belegging in coöperatieve aandelen zijn verschillende kosten verbonden. De kosten en taken die men betaalt als men in coöperatieve aandelen belegt, bepalen mee het rendement van de belegging:

- **Geen transactiekosten:**
- **Roerende voorheffing:** 30% op de uitbetaalde dividenden. Deze belasting wordt automatisch afgehouden van de uitgekeerde bedragen.

De hierboven vermelde taken zijn verschuldigd door Belgische rijksinwoners. Elke belegger moet zelf nagaan welke impact de Belgische fiscaliteit heeft op zijn persoonlijke situatie. Mogelijks verschuldigde buitenlandse heffingen zijn hier niet vermeld.

Voor een overzicht van de kosten en taken m.b.t. coöperatieve aandelen en andere eventuele van toepassing zijnde kosten verbonden aan de beleggingsdienst van Crelan, gelieve kennis te nemen van de tarieflijst beleggingsverrichtingen, beschikbaar op www.crelan.be of bij uw Crelan bankagent.

Wettelijke documenten

Alvorens te beleggen, wordt geïnteresseerde beleggers aangeraden om kennis te nemen van:

- Het basisprospectus
- Eventuele aanvullingen
- De precontractuele documenten eigen aan de uitgevende coöperatieve vennootschap: bijvoorbeeld transparantieclausule, bail-in en informatie inzake mogelijke belangenconflicten

Voor meer algemene informatie raden wij u aan uw Crelan bankagent te raadplegen.

7 Beleggingsfonds: Instelling voor Collectieve Belegging (ICB)

7.1. BESCHRIJVING

Een instelling voor collectieve belegging, ook wel ICB of fonds genoemd, **brengt het geld van alle investeerders samen en gaat dit collectief beleggen in verschillende activaklassen** (aandelen, obligaties, afgeleide producten, vastgoed, enz.) **volgens het principe van risicospreiding en in lijn met het beleggingsbeleid van de ICB.**

Een aandelenfonds belegt hoofdzakelijk in aandelen, een obligatiefonds hoofdzakelijk in obligaties, gemengde fondsen beleggen in een mix van meerdere activaklassen.

Het beheer van deze activa wordt toevertrouwd aan specialisten.

ICB's of beleggingsfondsen kunnen verschillende vormen aannemen. Zo zijn er beleggingsvennootschappen of beleggingsfondsen **met rechtspersoonlijkheid** zoals **Beveks** (beleggingsvennootschappen met veranderlijk kapitaal), die de bekendste en meest voorkomende beleggingsvennootschappen zijn en **Bevaks** (beleggingsvennootschappen met vast kapitaal) waaronder vastgoedbevaks.

Daarnaast zijn er ook beleggingsvennootschappen **zonder rechtspersoonlijkheid** waaronder **Gemeenschappelijke beleggingsfondsen** (GBF)(bv. Pensioenspaarfondsen).

7.2. KENMERKEN

➤ **Looptijd:**

Er bestaan zowel ICB's of beleggingsfondsen met een eindvervaldag als zonder een eindvervaldag.

✦ **ICB's met eindvervaldag:** de eindvervaldag van de belegging is bij aanvang gekend of er is gedefinieerd in het prospectus op welke voorwaarden een einde gesteld wordt aan de ICB. Hoeveel wordt terugbetaald hangt af van de waarde van de beleggingsproducten waarin de ICB geïnvesteerd heeft op eindvervaldag, tenzij het compartiment geniet van een vorm van kapitaalbescherming.

❖ **ICB's zonder eindvervaldag:** de belegging heeft geen gedefinieerde eindvervaldag en loopt in theorie oneindig door. Men kan zelf beslissen om eruit te stappen door zijn deelbewijzen te verkopen.

➤ **Kapitaal:**

❖ **ICB's zonder eindvervaldag** beschikken normaal gezien niet over een kapitaalbescherming. Hier loopt de belegger **het risico dat hij (een deel van) zijn kapitaal verliest.**

❖ **ICB's die voorzien in de gehele / gedeeltelijke terugbetaling van het kapitaal op eindvervaldag** bestaan ook. Dit zijn meestal de zgn. gestructureerde beleggingsfondsen. Omwille van de kapitaalsbescherming zullen deze laatsten over het algemeen minder rendement opleveren dan de ICB's zonder kapitaalsbescherming. Deze bescherming geldt ook alleen maar op de **eindvervaldag.**

➤ **Dividend:**

Afhankelijk van de bestemming van de geïnde inkomsten kunnen de aandelen en deelbewijzen van de ICB's in twee groepen worden ingedeeld: distributie en kapitalisatie.

❖ Een **distributiefonds keert de belegger op regelmatige tijdstippen (bijvoorbeeld jaarlijks) een dividend uit.** Dit dividend kan bestaan uit opbrengsten die de ICB gerealiseerd heeft (dividenden uit aandelen, intresten van obligaties, meerwaarden, ...), verminderd met de kosten. Het dividend is variabel en kan schommelen van periode tot periode.

- ❖ Het tegenovergestelde is het **kapitalisatiefonds**, waarbij alle interesten, dividenden en meerwaarden die het beleggingsfonds realiseert opnieuw worden herbelegd binnen het fonds (gekapitaliseerd). Men krijgt de opbrengst op het ogenblik dat men de aandelen (deelbewijzen) verkoopt.

7.3. VOORDELEN

- Een ICB belegt in een ruime waaier van verschillende effecten. Door het streven naar een **diversificatie**, verkleint het risico op verlies van de totale portefeuille.
- Er is een **zeer ruim aanbod** aan ICB's met diverse beleggingsstrategieën (monetaire ICB's, obligatie-ICB's, aandelen-ICB's, gemengde ICB's, vastgoed ICB's, ICB's met kapitaalbescherming, Pensioenspaarfondsen, Privaks, Dakfondsen, ...).
- Het beheer van een ICB gebeurt door **professionele beheerders** (asset managers).
- Met een relatief **bepaalde inleg** kan de belegger genieten van een gediversifieerde portefeuille.
- Dankzij de omvang kan een ICB genieten van schaalvoordelen (bijvoorbeeld lagere transactiekosten die het rendement ten goede komen).
- Een ICB is een **transparante** belegging. Naast de publicatie van de netto-inventariswaarde kan de belegger beschikken over het prospectus, de KID (Key Information Document) en het (half)jaarverslag.
- Een ICB biedt de belegger toegang tot markten die anders voor particuliere beleggers moeilijk of zelfs niet toegankelijk zouden zijn.
- Een ICB biedt fiscale voordelen.
- Een belegging in een ICB is een **liquide** belegging. Een deelbewijs kan verkocht worden op de secundaire markt (als het genoteerd is) of ingekocht worden door de ICB zelf. **Deelbewijzen kunnen bijgevolg relatief snel verkocht worden, behalve in uitzonderlijke omstandigheden.**
- Door in te schrijven op deelbewijzen van een ICB worden bepaalde administratieve taken eigen aan het beheer van een vermogen overgenomen door de ICB (bijvoorbeeld kapitaalverhogingen, splits, ...).

7.4. RISICO'S EN NADELEN

Een investering in een instelling voor collectieve belegging houdt voornamelijk volgende risico's in:

- **Risico op faillissement (= kredietrisico):**

Het risico dat een ICB failliet gaat is zeer gering, maar niet onbestaande. Indien de ICB toch failliet gaat, gaat hoogstwaarschijnlijk het volledige geïnvesteerde bedrag verloren zelfs in het geval van een ICB met kapitaalbescherming.

De belegger **loopt daarentegen wel het risico (een deel van) de oorspronkelijke inleg te verliezen**. Dit risico is hoger wanneer er geen kapitaalbescherming is. Het kapitaal kan namelijk deels verloren gaan door koersschommelingen van de onderliggende beleggingen.

- **Risico op koersschommelingen (=reenterisico):**

De waarde van het beleggingsfonds schommelt in functie van de waarde van de onderliggende beleggingen van het fonds en de lopende kosten. Het is dus niet zeker dat ik bij een verkoop het belegde kapitaal volledig zal terugkrijgen.

De evolutie van de onderliggende activa zal beïnvloed worden door o.a. economische conjunctuur, monetaire en politieke situatie, nieuws over het onderliggende actief Afhankelijk van het type

kunnen deze koersschommelingen minder (monetaire fondsen) of meer (aandelenfondsen) belangrijk zijn. De koersschommelingen hangen dus niet enkel samen met de dividenden of interesten die werden ontvangen. Evenmin stijgt de koers regelmatig met een vast percentage.

➤ **Rendementsrisico:**

Het rendement hangt af van het rendement van de onderliggende beleggingen waarin het fonds investeert en is variabel. Een hoger potentieel rendement kan door een fonds worden gerealiseerd door te investeren in meer risicovolle beleggingen.

Het rendement van een belegging in een ICB is echter onzeker en (bijna) nooit gegarandeerd. In geval van distributieaandelen bestaat het rendement bijkomend uit de uitkering van eventuele dividenden.

In principe biedt een aandelenfonds op termijn een potentieel hoger rendement dan een obligatiefonds, maar belegt daarvoor in risicovollere activa. Het risico verbonden aan een aandelenfonds is dus groter, hoewel ook hier geen zekerheid bestaat

➤ **Liquiditeitsrisico:**

Het liquiditeitsrisico van ICB's is beperkt. De effecten kunnen normaal gezien tegen marktconforme voorwaarden worden verkocht. Deelbewijzen van "open" beleggingsfondsen kunnen **relatief snel (meestal dagelijks) verkocht worden**, behalve in uitzonderlijke omstandigheden.

"Gesloten" beleggingsfondsen kunnen worden verkocht als op een beurs een koper te vinden is waardoor dit risico hoger is dan bij "open" beleggingsfondsen.

➤ **Wisselrisico:**

Het wisselkoersrisico (of valutarisico) is het risico dat de waarde van een belegging wordt beïnvloed door wisselkoersschommelingen. **Zowel bij een beleggingsfonds dat noteert in vreemde munt als bij een beleggingsfonds dat noteert in euro en onderliggend belegt in waarden die noteren in vreemde munt is er een wisselkoersrisico.** De waarde van de vreemde munt kan immers dalen of stijgen ten opzichte van de euro. Sommige ICB's voorzien wel een indekking tegen wisselkoersschommelingen. Deze indekking kan wel kosten met zich meebrengen.

➤ **Specifieke risico's**

Naargelang het type fonds en de onderliggende waarde waarin de ICB zal worden belegd, moet men rekening houden met bepaalde **nadelen die eigen zijn aan het financiële instrument in kwestie** (zie rubriek 'nadelen' voor elk van de financiële instrumenten die in de andere infofiches worden besproken). We benadrukken bijvoorbeeld dat een ICB van aandelen een groter risico inhoudt dan een ICB van obligaties.

7.5. KOSTEN EN TAKSEN

Aan een belegging in ICB's zijn verschillende kosten verbonden. De kosten en taksen die men betaalt als men in ICB's belegt, bepalen mee het rendement van de belegging:

- **Transactiekosten:** instapkosten bij elke aankoop van een ICB voor de tussenkomst van de bank.
- **Lopende kosten:** jaarlijkse kosten die de beheerder van een ICB aanrekent (o.a. beheerskosten) en die rechtstreeks in de inventariswaarde van het fonds worden verrekend.

De **kosten** (instap-, beheers- en uitstapkosten, ...) **kunnen sterk schommelen naargelang de kenmerken van de ICB** (bijvoorbeeld aandelen-, obligatie- of liquiditeits-ICB's) en de financiële instelling die ze verkoopt. De kosten kunnen hoog oplopen.

- **Beurstaks:** onderstaande tabel geeft een overzicht van de beurstaks die wordt aangerekend bij de aan- en verkoop van ICB's.

Van toepassing op	Tarief aankoop secundaire markt	Tarief verkoop Secundaire markt
Niet-genoteerde beveks en bevaks <ul style="list-style-type: none"> • Kapitalisatiedeelbewijzen • Distributiedeelbewijzen 	0% 0%	1,32% (max 4.000 EUR) 0%
Beursgenoteerde beleggingsfondsen <ul style="list-style-type: none"> • Normaal tarief 	0,35% (max 1.600 EUR)	0,35% (max 1.600 EUR)
<ul style="list-style-type: none"> • Beursgenoteerde beveks en bevaks, geregistreerd in België <ul style="list-style-type: none"> ◦ Distributiedeelbewijzen ◦ Kapitalisatiedeelbewijzen 	0,12% (max. 1.300 EUR) 1,32% (max 4.000 EUR)	0,12% (max. 1.300 EUR) 1,32% (max 4.000 EUR)
<ul style="list-style-type: none"> • Beursgenoteerde beveks en bevaks, niet geregistreerd in België 	0,35% (max 1.600 EUR)	0,35% (max 1.600 EUR)
<ul style="list-style-type: none"> • Beursgenoteerde gemeenschappelijke beleggingsfondsen, geregistreerd in België 	0,12% (max. 1.300 EUR)	0,12% (max. 1.300 EUR)
<ul style="list-style-type: none"> • Beursgenoteerde gemeenschappelijke beleggingsfondsen, niet geregistreerd in België 	0,35% (max 1.600 EUR)	0,35% (max 1.600 EUR)

➤ **Roerende voorheffing:**

• **Bij beleggingsvennootschappen met rechtspersoonlijkheid**

De reglementering inzake de roerende voorheffing op de opbrengsten van deze ICB's is afhankelijk van het type deelbewijs.

- ❖ Voor distributiedeelbewijzen is 30% roerende voorheffing verschuldigd op uitgekeerde dividenden.
- ❖ Voor kapitalisatiedeelbewijzen zal er geen dividend uitgekeerd worden maar worden de inkomsten herbelegd door het fonds.
- ❖ Meerwaardetaks: Bij uitstap uit beleggingsvennootschappen die voor meer dan 10% in vastrentende instrumenten en/of schuldvorderingen beleggen, wordt 30% roerende voorheffing ingehouden op de meerwaarde gerealiseerd op het vastrentende gedeelte van de portefeuille. Dit geldt zowel voor kapitalisatie- als distributiedeelbewijzen (tenzij de statuten voorzien in de volledige uitkering van inkomsten).
- ❖ De roerende voorheffing wordt door Crelan ingehouden respectievelijk bij de uitkering van het dividend of bij de verkoop van de deelbewijzen zoals hierboven aangegeven.

• **Bij gemeenschappelijke beleggingsfondsen (GBF) zonder rechtspersoonlijkheid**

GBF's hebben geen rechtspersoonlijkheid, waardoor deze als fiscaal transparant beschouwd dienen te worden. Beleggers in zo'n GBF worden bijgevolg beschouwd als mede-eigenaar van de onderliggende activa, en als houder van deelbewijzen in het GBF worden ze geacht zelf de door het fonds jaarlijks ontvangen inkomsten te hebben ontvangen. Aangezien er geen Belgische roerende voorheffing ingehouden wordt bij toekenning van inkomsten aan een GBF naar buitenlands recht, moet de belegger zelf zijn aandeel in de belastbare inkomsten van het GBF vermelden in de belastingaangifte.

- ❖ Voor distributiedeelbewijzen is 30% roerende voorheffing verschuldigd op de uitgekeerde dividenden.
- ❖ Voor kapitalisatiedeelbewijzen zal er geen dividend uitgekeerd worden maar worden de inkomsten herbelegd door het fonds.
- ❖ Bij uitstap uit een GBF dat voor meer dan 10% in vastrentende instrumenten en/of schuldvorderingen belegt, wordt 30% roerende voorheffing ingehouden op de meerwaarde gerealiseerd op het vastrentende gedeelte van de portefeuille. Dit geldt zowel voor kapitalisatie- als distributiedeelbewijzen (tenzij het beheersreglement voorziet in de volledige uitkering van inkomsten).

Pensioenspaarfonds zijn ook gemeenschappelijke beleggingsfondsen, doch voor het afwijkende fiscale regime met betrekking tot dit financieel instrument verwijzen we naar de verklarende fiche pensioenspaarfonds.

- **Effectentaks:** effectenrekeningen met een (gemiddelde) waarde van meer dan 1.000.000 euro zullen worden onderworpen aan een taks van 0,15%.

De hierboven vermelde taksen zijn verschuldigd door Belgische rijksinwoners. Elke belegger moet zelf nagaan welke impact de Belgische fiscaliteit heeft op zijn persoonlijke situatie. Mogelijks verschuldigde buitenlandse heffingen zijn hier niet vermeld.

Voor meer details betreffende deze kosten gekoppeld aan beleggingsfondsen en andere eventuele van toepassing zijnde kosten verbonden aan de beleggingsdienst van Crelan, gelieve kennis te nemen van de tarieflijst beleggingsverrichtingen, beschikbaar op www.crelan.be of bij uw Crelan Bankagent.

Wettelijke documenten

Alvorens te beleggen, wordt geïnteresseerde beleggers aangeraden om kennis te nemen van:

- Prospectus: bevat zeer gedetailleerde en ondermeer juridische informatie over de ICB/compartiment.
- KID (Key Information Document): in eenvoudige, begrijpbare taal worden hierin de beleggingsdoelstellingen, de beleggingsstrategie, de kosten, de fondsenbeheerders en het risicoprofiel van de ICB/compartiment toegelicht. Het risicoprofiel wordt aangeduid met een score gaande van 1 tot 7.
- Jaarverslag/halfjaarverslag: informatie over de prestaties van de ICB/compartiment, portefeuilleoverzicht van de activa waarin de ICB/compartiment belegt, (half)jaarrekening met de resultaten, verklaring van de revisor die de boekhouding van de ICB heeft gecontroleerd.

Deze documenten zijn beschikbaar op www.crelan.be, op de website van de beheerder of bij uw Crelan bankagent.

Voor meer algemene informatie raden wij u aan uw Crelan bankagent te raadplegen.

8 Pensioenspaarfonds

8.1. BESCHRIJVING

Een pensioenspaarfonds is een specifieke vorm van een beleggingsfonds die geld aantrekt bij het publiek en dit collectief gaat beleggen in een mix van financiële instrumenten (aandelen en/of obligaties). De koersen van die aandelen en obligaties zijn bepalend voor de opbrengst. Indien men kiest voor een pensioenspaarfonds dat voornamelijk in obligaties belegt, zal men minder risico's lopen op het vlak van kapitaalverlies. Men kan zijn spaartegoed van het ene pensioenspaarfonds naar het andere fonds belastingvrij overdragen, op voorwaarde dat dit volledig gebeurt.

Een pensioenspaarfonds levert geen periodiek dividend op, noch is een vaste rente voorzien maar **alle inkomsten van het fonds worden herbelegd in het fonds.**

Het uiteindelijk rendement is onzeker en zal afhangen van de evolutie van de onderliggende beleggingen.

Via een pensioenspaarrekening bij een financiële instelling kan iedere Belgische rijksinwoner of inwoner van de Europese Economische Ruimte (EER) jaarlijks voor een maximum fiscaal aftrekbaar bedrag investeren in een pensioenspaarfonds vanaf het jaar waarin hij 18 jaar wordt tot en met het jaar waarin hij 64 jaar wordt. **Indien voldaan is aan de voorwaarden, kan men een belastingvermindering genieten.** Door de stortingen in dit product bouwt men een aanvullend pensioen op (een zogenaamd pensioen van de 3e pijler).

8.2. KENMERKEN

➤ **Looptijd:**

Men bepaalt zelf wanneer men het geld opvraagt, maar **omwille van fiscale redenen is het wenselijk om het kapitaal pas op te nemen na de zestigste verjaardag.**

➤ **Kapitaal:**

Het kapitaal van deze belegging is **nooit gewaarborgd** en kan in het slechtste geval volledig verloren gaan.

➤ **Voorwaarden voor belastingvermindering**

1. Minimaal 18 jaar worden in het jaar waarin de rekening wordt geopend en maximaal 64 jaar.
2. Onderworpen zijn aan de Belgische personenbelasting of vanaf aanslagjaar 2007, een inwoner zijn van een lidstaat van de EER.
3. De rekening moet zijn aangegaan voor een looptijd van minstens 10 jaar.
4. Men mag per belastbaar tijdperk maar stortingen verrichten m.b.t. één pensioenspaarrekening of – verzekering en dit ook maar onder één vorm (rekening of verzekering) inbrengen in de belastingaangifte.

8.3. VOORDELEN

- Met een jaarlijks beperkt bedrag bouwt de belegger zelf een **aanvullend pensioen** op (derde pijler).
- **Fiscaal gunstige behandeling van de storting:** belastingvermindering van 30% + gemeentebelasting bij stortingen ten belope van maximaal 1 020 EUR. Bij stortingen tot maximaal 1 310 EUR geniet u nog een belastingvermindering van 25%, + gemeentebelasting. (inkomstenjaar 2024, aanslagjaar 2025).

8.4. RISICO'S EN NADELEN

Een investering in een pensioenspaarfonds houdt voornamelijk volgende risico's in:

➤ **Risico op faillissement (= kredietrisico):**

De activa van pensioenspaarfonds vormen afgezonderde tegoeden, waardoor een faillissement van de commercialiserende bank geen impact heeft op het kapitaal. Kans op volledig verlies van kapitaal is beperkt. Let wel: stortingen in een bancaire pensioenspaarfonds vallen niet onder de garantie van het Garantiefonds voor financiële diensten.

➤ **Risico op koersschommelingen (= renterisico):**

De evolutie van de koers hangt af van de activa waarin het pensioenspaarfonds geïnvesteerd heeft. De evolutie van de onderliggende activa zal worden beïnvloed door o.a. economische conjunctuur, monetaire en politieke situatie, nieuws over het onderliggende actief, ...

➤ **Rendementsrisico:**

Een pensioenspaarfonds keert **geen enkel dividend** uit. **Het uiteindelijke rendement is onzeker en zal afhangen van de evolutie** (en de eventuele waardeinstijging) **van de onderliggende beleggingen.**

➤ **Liquiditeitsrisico:**

De liquiditeit van de onderliggende activa is gewaarborgd door het bestaan van een georganiseerde markt, de beurs. Een pensioenspaarfonds kan op ieder ogenblik verkocht worden aan marktconforme voorwaarden, doch **vroegtijdige uitreding (voor pensionering) wordt fiscaal gepenaliseerd.**

➤ **Wisselrisico:**

Het wisselrisico bij pensioensparen is **beperkt** vermits het beleggingsbeleid van pensioenspaarfonds aan een aantal beperkingen is onderworpen.; zo moet ten minste 80% van de investeringen in euro uitgedrukt zijn.

8.5. KOSTEN EN TAKSEN

Aan een belegging in pensioenspaarfonds zijn verschillende kosten verbonden. De kosten en taksen die men betaalt als men in pensioenspaarfonds belegt, bepalen mee het rendement van de belegging:

- **Transactiekosten:** instapkosten bij elke storting in een pensioenspaarfonds voor de tussenkomst van de bank.
- **Lopende kosten:** jaarlijkse kosten die de beheerder van het pensioenspaarfonds aanrekent (o.a. beheerskosten) en die worden verrekend in de koers van het pensioenspaarfonds
- **Fiscaliteit:**

Op de 60ste verjaardag zal het opgebouwde kapitaal gebonden zijn aan een eenmalige belastingheffing onder het stelsel van de belasting op het langetermijnsparen. Een heffing vóór de 60e verjaardag is gebonden aan een bijzonder voorheffingsstelsel in het kader van de inkomstenbelasting.

Voor de belastingheffing op 60 jaar bepaalt de wet een fictieve kapitalisatievoet van de stortingen, ongeacht het reële rendement van het fonds:

Stortingen nieuwe bedragen	Kapitalisatievoet	Belasting
Tot en met 1991	6,25%	8%
Vanaf 1992	4,75%	8%

De programmawet van 2014 bepaalt bovendien dat het pensioensparen gedurende 5 jaar, van 2015 tot en met 2019, gebonden zal zijn aan een "anticipatieve" heffing van 1%. De belastbare basis zal een 'foto' zijn van het spaargeld dat op 31 december 2014 op de pensioenspaarrekeningen staat. Er

wordt dus geen gebruik gemaakt van de forfaitaire coëfficiënten van 4,75 en 6,25%. Het bedrag dat overeenstemt met die heffing, zal worden ingehouden op de uiteindelijk verschuldigde belasting.

Na de heffing van de belasting op het langetermijnsparen op 60 jaar is het nog mogelijk om systematisch van een belastingvermindering te profiteren voor de belegde bedragen tot in het jaar waarin men 64 jaar wordt, en die dan niet meer worden belast. Dit zou toch nog een mooi belastingvoordeel kunnen opleveren.

Nog meer details over de fiscaliteit van het pensioensparen zijn terug te vinden op de website van de FOD Financiën.

De hierboven vermelde taksen zijn verschuldigd door Belgische rijksinwoners. Elke belegger moet zelf nagaan welke impact de Belgische fiscaliteit heeft op zijn persoonlijke situatie. Mogelijks verschuldigde buitenlandse heffingen zijn hier niet vermeld.

Voor meer details betreffende deze kosten gekoppeld aan pensioensparen en andere eventuele van toepassing zijnde kosten verbonden aan de beleggingsdienst van Crelan, gelieve kennis te nemen van de tarieflijst beleggingsverrichtingen, beschikbaar op www.crelan.be of bij uw Crelan Bankagent.

Wettelijke documenten

Alvorens te beleggen, wordt geïnteresseerde beleggers aangeraden om kennis te nemen van:

- Prospectus: bevat zeer gedetailleerde en ondermeer juridische informatie over het pensioenspaarfonds.
- KID (Key Information Document): in eenvoudige, begrijpbare taal worden hierin de beleggingsdoelstellingen, de beleggingsstrategie, de kosten, de fondsenbeheerders en het risicoprofiel van de ICB/compartiment toegelicht. Het risicoprofiel wordt aangeduid met een score gaande van 1 tot 7.
- Jaarverslag/halfjaarverslag: informatie over de prestaties van het pensioenspaarfonds, portefeuilleoverzicht van de activa waarin het pensioenspaarfonds belegt, (half)jaarrekening met de resultaten, verklaring van de revisor die de boekhouding van het pensioenspaarfonds heeft gecontroleerd.

Deze documenten, alsook een brochure, zijn beschikbaar op www.crelan.be of bij uw Crelan Bankagent.

Voor meer algemene informatie raden wij u aan uw Crelan bankagent te raadplegen.

9 (Structured) NOTE

9.1. BESCHRIJVING

Over het algemeen zijn (structured) notes **schuldeffecten of afgeleide instrumenten die worden uitgegeven door financiële instellingen** (bijvoorbeeld banken), en waarvan het **variabel rendement meestal afhangt van de prestatie van een of meer onderliggende producten**: een aandelenkorf, beursindexen, vreemde munten, grondstoffen, ...

Het rendement is (meestal) afhankelijk van de prestaties van de onderliggende waarde en wordt bepaald door specifieke formules.

Er bestaan tal van varianten, waarvoor het kapitaal volledig of voor een bepaald percentage gewaarborgd of niet gewaarborgd kan zijn en waarbij het rendement wordt gerealiseerd via een meerwaarde op eindvervaldag, via periodieke coupons of via een combinatie van beide.

9.2. KENMERKEN

➤ **Emittent:**

De (structured) notes die Crelan verdeelt, worden uitgegeven door externe emittenten (bvb BNP Paribas, Société Générale, Natixis, ...).

➤ **Uitgifte:**

Elke uitgifte heeft zijn specifieke kenmerken op het vlak van:

- ✓ het kredietrisico van de emittent en/of de garant;
- ✓ de onderliggende activa of waarden;
- ✓ de rendementsformule: zonder tussentijdse coupons (rendement uitbetaald op eindvervaldag), met vaste of variabele coupons. Het rendement van de belegging kan daarbij gekoppeld zijn aan de evolutie van een aandelenindex, beleggingsfondsen, rentevoeten, enz.
- ✓ de looptijd: korte, middellange of lange termijn;
- ✓ het recht tot terugbetaling van het kapitaal: volledig, gedeeltelijk of geen. Het bepaalt het minimumpercentage van de terugbetaling waarop de belegger recht heeft op de vervaldag. Is dat minder dan 100%, dan heeft de belegger op de vervaldag slechts recht op een deel van het belegde kapitaal (of geen recht op terugbetaling als het percentage 0 is);
- ✓ de munteenheid;
- ✓ enz.

9.3. VOORDELEN

- **Risicodiversificatie** in de beleggingsportefeuille van de belegger voor zover het financieel instrument de mogelijkheid geeft om te mikken op een aantrekkelijk potentieel rendement in risicovolle activaklassen, zoals bijvoorbeeld aandelen, zonder er rechtstreeks in te beleggen en vaak met een recht tot (gedeeltelijke) terugbetaling van het belegde kapitaal.

9.4. RISICO'S EN NADELEN

Over het algemeen houdt een belegging in een (structured) note de volgende risico's in:

➤ **Kredietrisico:**

Als de uitgever in financiële moeilijkheden geraakt, zal de structured note in waarde dalen of kan deze zelfs volledig zijn waarde verliezen.

Bij **faillissement of vermoedelijk faillissement** van de emittent en/of de garant van de note, kan de uitgifte volledig of gedeeltelijk worden geannuleerd of worden afgeschreven of worden **omgezet in kapitaalinstrumenten ('bail-in')**, afhankelijk van de beslissing van een afwikkelingsautoriteit. In dat

geval loopt de belegger **het risico dat hij het belegde bedrag geheel of gedeeltelijk verliest**, alsook de coupons die eventueel nog gestort zouden moeten worden.

➤ **Risico op koersschommelingen (= renterisico):**

De waarde van een structured note kan stijgen of dalen afhankelijk van verschillende factoren, zoals de algemene evolutie van de rentevoeten, de marktparameters en de perceptie van het kredietrisico van de uitgever.

➤ **Rendementsrisico:**

Wanneer de note geen recht geeft op een minimumcoupon, loopt de belegger het risico dat hij geen enkel inkomen ontvangt in geval van een negatieve evolutie van de onderliggende activa of waarden.

➤ **Kapitaalrisico:**

Wanneer de note geen recht geeft op 100 % terugbetaling van het kapitaal, loopt de belegger een risico op gedeeltelijk of volledig verlies van het kapitaal in geval van negatieve evolutie van de onderliggende activa of waarden.

Alleen op eindvervaldag en ten belope van de initiële inschrijvingsprijs (in munt van de uitgifte) verminderd met de instapkosten van de belegging, is uw belegd kapitaal volledig beschermd als de structured note wel recht geeft op 100% van het belegd kapitaal.

➤ **Liquiditeitsrisico:**

De notes verdeeld door CRELAN hebben **geen notering op een gereguleerde markt**, maar de emittent zal dagelijks/wekelijks, onder voorbehoud van uitzonderlijke marktvoorwaarden, een **terugkoopprijs** voorstellen.

De belegger die zijn effecten vóór de eindvervaldag zou willen verkopen, zal dat dus moeten doen tegen **een marktprijs die hoger of lager kan liggen dan bij de aankoop.**

➤ **Risico van vervroegde terugbetaling - Overmacht:**

In geval van overmacht (een geval van onoverkomelijke onmogelijkheid voor de emittent om zijn verplichtingen na te komen zonder dat dit hem ten laste kan worden gelegd, en die het behoud van het product definitief onmogelijk maakt), kan de emittent de houders van de effecten op de hoogte brengen van een vervroegde terugbetaling tegen de marktwaarde van de effecten. Die waarde kan in het slechtste geval 0% bedragen.

➤ **Wisselrisico:**

Wanneer een structured note wordt uitgegeven in een vreemde munt, loopt de belegger ook het **risico een kapitaalverlies te lijden als gevolg van een negatieve evolutie van de euro ten opzichte van de munt van de note**. De waarde van de munt waarin werd belegd, kan immers dalen of stijgen ten opzichte van de euro.

9.5. KOSTEN EN TAKSEN

Aan een belegging in notes zijn verschillende kosten verbonden. De kosten en taksen die men betaalt als men in notes belegt, bepalen mee het rendement van de belegging:

- **Transactiekosten:** Dit product is onderworpen aan in- en uitstapkosten; vergoeding voor de tussenkomst van de bank.
- Bepaalde kosten zoals **structurerings- en distributiekosten** zijn inbegrepen in de uitgifteprijs.
- **Tussentijdse verkooptransacties** (met uitzondering van vervroegde terugbetaling door de emittent): wanneer de notes als "vastrentende effecten" worden beschouwd, zijn de opgebouwde intresten belastbaar en moeten die door de belegger worden aangegeven, de meerwaarden zijn niet-belastbaar.
- **Beurstaks** voor de verkopen op de secundaire markt: 0,12% met een maximum van 1.300 EUR voor de structured notes met 100% kapitaalbescherming op de vervaldag, anders 0,35% met een maximum van 1.600 EUR.
- **Roerende voorheffing:** 30% op de geïnde interesten (inclusief elk betaald of toegewezen bedrag bovenop de uitgifteprijs - tenzij wettelijk vrijgesteld)

- **Effectentaks:** effectenrekeningen met een (gemiddelde) waarde van meer dan 1.000.000 euro zullen worden onderworpen aan een taks van 0,15%.

De hierboven vermelde taken zijn verschuldigd door Belgische rijksinwoners. Elke belegger moet zelf nagaan welke impact de Belgische fiscaliteit heeft op zijn persoonlijke situatie. Mogelijks verschuldigde buitenlandse heffingen zijn hier niet vermeld.

Voor meer details betreffende deze kosten gekoppeld aan (structured) notes en andere eventuele van toepassing zijnde kosten verbonden aan de beleggingsdienst van Crelan, gelieve kennis te nemen van de tarieflijst beleggingsverrichtingen, beschikbaar op www.crelan.be of bij uw Crelan Bankagent.

Wettelijke documenten

Alvorens te beleggen, wordt geïnteresseerde beleggers aangeraden om kennis te nemen van:

- De definitieve voorwaarden (Final Terms) van de uitgifte
- Essentieel informatiedocument (KID) van de uitgifte
- Het basisprospectus
- Eventuele aanvullingen

Deze documenten, alsook een brochure, zijn beschikbaar in alle Crelan agentschappen en op www.crelan.be.

Voor meer algemene informatie raden wij u aan uw Crelan bankagent te raadplegen.